

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Обов'язкова

Освітньо-професійна

програма:	Міжнародні економічні відносини
Спеціальність:	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань:	29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробник:	Гаврилук О.В., доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н,

Профайл викладача: <http://interec.info/persons/gavrylyuk-oksana-volodymyrivna/>
Контактний тел.: +380372509467

E-mail: o.gavrilyuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

Консультації: Очні консультації: за попередньою домовленістю.
Онлайн-консультації: згідно графіку

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Дисципліна «Міжнародна економічна діяльність України» вивчає економічні відносини між національними та іноземними суб'єктами господарювання у торговельній, інвестиційній, інноваційній, валютно-кредитній та фінансовій сферах, регулювання яких здійснюється в рамках національного законодавства та укладених міждержавних угод. Вона належить до обов'язкових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

2. Мета навчальної дисципліни: формування знань про об'єктивні закономірності, реальні процеси та специфічні особливості міжнародної економічної діяльності України, а також оволодіння навичками налагодження міжнародного економічного співробітництва.

Досягнення цієї мети передбачає виконання основних **завдань** курсу:

- засвоєння теоретичних засад і категоріального апарату міжнародної економічної діяльності – її методологічних основ, предмета, об'єкта, суб'єктів; знання сутності, механізмів та форм співробітництва між країнами в торговельній, науково-технічній, інвестиційній, валютно-фінансовій і кредитній сферах;

- вивчення форм прояву, тенденцій та механізмів міжнародної економічної діяльності України в контексті сучасних глобалізаційних процесів;

- вміння визначати доцільність застосування та обирати ефективні механізми регулювання міжнародної економічної діяльності України;

- вміння проводити аналіз механізмів та форм співробітництва України в торговельній, науково-технічній, інвестиційній, валютно-фінансовій та кредитній сферах.

3. Пререквізити

Дисципліна «Міжнародна економічна діяльність України» базується на теоретичних положеннях таких курсів як «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Статистика», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна економіка», «Міжнародна торгівля», «Міжнародні фінанси», «ЗЕД», «Міжнародне економічне право», «Міжнародний маркетинг» та є основою для вивчення таких дисциплін як «Глобальна економіка», «Міжнародний менеджмент», «Міжнародні стратегії економічного розвитку».

4. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітня програма «Міжнародні економічні відносини») вивчення дисципліни сприяє формуванню:

Спеціальних компетентностей:

СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Програмних результатів навчання:

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН 20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

5. Опис навчальної дисципліни

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л.	сем.	пр.	інд.	сам.р.
<i>Теми лекційних занять</i>	<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародної економічної діяльності</i>					
Тема 1. Суть та особливості міжнародної економічної діяльності	5	2	-	1	-	2
Тема 2. Форми міжнародної економічної діяльності України	9	2	-	1	-	6
Тема 3. Суб'єкти міжнародних економічних операцій в Україні	7	2	-	1	-	4

Тема 4. Регулювання міжнародної економічної діяльності України	6	1	-	1	-	4
Тема 5. Особливості митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні	7	1	-	2	-	4
Модульний контроль: комплексна контрольна робота	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 1	36	8	-	8		20
<i>Теми лекційних занять</i>	<i>Змістовий модуль 2. Форми міжнародної економічної діяльності</i>					
Тема 6. Торгівля товарами в системі міжнародної економічної діяльності України	10	2	-	2	-	6
Тема 7. Міжнародна торгівля послугами та Україна	10	2	-	2	-	6
Тема 8. Міжнародні інвестиційні, валютно-кредитні відносини України	12	2	-	2	-	8
Тема 9. Україна на світових ринках праці та міжнародна трудова міграція	11	2	-	1	-	8
Тема 10. Міжнародний трансфер технологій та інноваційна політика в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності	11	2	-	1	-	8
Тема 11. Україна у світових інтеграційних процесах	14	2	-	2	-	10
Тема 12. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва	14	2	-	2	-	10
Модульний контроль: комплексна контрольна робота	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 2	84	14	-	14	-	56
Разом	120	22	-	22	-	76

5.2. Зміст завдань самостійної роботи

Самостійна робота студентів з дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» направлена на засвоєння та поглиблення знань з кожної теми. Вона включає такі види робіт: опрацювання рекомендованих літературних джерел, пошукову роботу, виконання тестових завдань, підготовку презентацій, виконання індивідуального науково-дослідного завдання. Зміст завдання полягає в необхідності, використовуючи матеріали та досвід вивчення тем навчальної дисципліни, дані досліджень бізнес-середовища провідних міжнародних організацій, консалтингових компаній та експертні оцінки, здійснити комплексну оцінку міжнародної економічної діяльності обраної країни в глобальній економіці, та сформулювати прогноз її розвитку в глобальному економічному просторі. Протягом виконання ІНДЗ студент, інтерпретуючи визначені в завданні та самостійно розраховані показники, дані офіційних органів країн, міжнародних організацій, рейтингових агенцій та консалтингових компаній, досліджує особливості та закономірності міжнародної економічної діяльності країн і отримує максимальну кількість балів (10 балів) за рахунок найбільш повного, переконливого та оригінального представлення результатів дослідження, авторських висновків і рекомендацій. Кількість балів, в яку оцінено виконання дослідницького завдання, може бути зменшена за наступні недоліки: неповна відповідь, порушення логіки викладу матеріалу, недостатня аргументація, обмежене

використання довідкових джерел, недбале оформлення, неактуальна інформація. Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

№	Назва теми	Кількість годин
1	Суть та особливості міжнародної економічної діяльності	2
2	Форми міжнародної економічної діяльності України	6
3	Суб'єкти міжнародних економічних операцій в Україні	4
4	Регулювання міжнародної економічної діяльності України	4
5	Особливості митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні	4
6	Торгівля товарами в системі міжнародної економічної діяльності України	6
7	Міжнародна торгівля послугами та Україна	6
8	Міжнародні інвестиційні, валютно-кредитні відносини України	8
9	Україна на світових ринках праці та міжнародна трудова міграція	8
10	Міжнародний трансфер технологій та інноваційна політика в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності	8
11	Україна у світових інтеграційних процесах	10
12	Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва	10

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання

- МН 1 - вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- МН 2 - практичні методи (практичні роботи);
- МН 3 - наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- МН 4 - пояснювально-ілюстративні методи;
- МН 5 - проблемно-пошукові методи;
- МН 6 - інтерактивні методи;
- МН 7 - ситуаційні завдання;
- МН 8 - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- МН 9 - самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- МН 101 - дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання

- Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:
- МО 1 - фронтальне опитування;
  - МО 2 - індивідуальне опитування;
  - МО 3 - презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
  - МО 4 - презентація результатів виконання командних завдань;
  - МО 5 – реферати;
  - МО 6 – есе.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі

використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд студента щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» є:

- опитування та тестування студентів на практичних заняттях;
- проведення індивідуальних співбесід з окремими студентами в разі необхідності;
- перевірка результатів опрацювання лекційного програмного матеріалу студентами під час самостійної роботи;
- рецензування рефератів на обрану тему, виконаних студентами під час індивідуальної роботи;
- тестування;
- експрес-опитування;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- виконання есе;
- наукова робота.

Тест-контроль має такі основні переваги: об'єктивність, оперативність, швидкість оцінки, простота і доступність, конкретність, придатність результатів тестування для комп'ютерної обробки і використання статистичних методів оцінки. Робота з тестами дає змогу студентам систематизувати свої знання, тренувати пам'ять, розвивати інтуїтивний пошук правильної відповіді. Окрім того, відбувається автоматичне сприйняття професійної термінології. Тестування є ваговою складовою комплексного підходу до активізації самостійної роботи студентів і стимулює їхній пошук, запам'ятовування та творче застосування спеціальної інформації.

Оцінювання за результатами тестування здійснюється так:

91-100% правильних відповідей – «відмінно»

81-90% правильних відповідей – «добре»

51-80% правильних відповідей – «задовільно»

менше 50% правильних відповідей – «незадовільно».

Розв'язування ситуаційних завдань спрямоване на більш глибоке розуміння теоретичного матеріалу та отримання навичок практичного застосування знань, отриманих на лекційних заняттях, таке завдання оцінюється в сумі до 5-и балів

У процесі контролю написання рефератів оцінці підлягає розкриття окремих питань навчальної програми дисципліни з використанням як літературних джерел, так і статистичних та аналітичних матеріалів. Тематика рефератів подана до кожної теми практичних занять. Обсяг реферату - 10-12 сторінок стандартного аркуша комп'ютерного набору. Термін подання реферату викладачу – не пізніше дати проведення відповідного практичного заняття. Реферати оцінюються за шкалою 3; 2; 1; 0 балів: за повне розкриття теми реферату - 3 бали; за частково неповне розкриття – 2 бали; за неповне розкриття теми та невикористання фактичних матеріалів, що характеризують ситуацію на глобальних ринках, - 1 бал; за відхилення від теми, а також за порушення терміну подання або невиконання реферату - 0 балів.

Підготовка есе обсягом 4-5 сторінок за тематикою питань курсу, винесених на СРС – спрямована на закріплення студентом теоретичних і практичних знань, отриманих з конкретної теми, вмиле їх застосування для науково-пошукової роботи і реалізації творчих здібностей; загальна сума становить до 5 балів.

Контрольні заходи включають поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом вхідного контролю на практичних (семінарських) заняттях і співбесіди при перевірці індивідуальних завдань і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль також передбачає перевірку результатів самостійної роботи студентів.

Проміжний контроль передбачає проведення модульних контрольних робіт в аудиторії, оцінювання результатів самостійної роботи студентів за відповідним модулем, виставлення атестаційної оцінки.

Протягом 5 семестру студент має пройти два модульні контролі. Перший модуль охоплює 1-4 теми, другий – 5-11 теми.

Кожне модульне завдання оцінюється у 5 балів, за два модульних завдання студент може максимально отримати 10 балів.

Підсумковий контроль (іспит) проводиться в кінці семестру у письмовій формі після здачі всіх індивідуальних завдань.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю (25 балів за 1-й модуль і 35 балів за 2-й модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне тестування, самостійна робота та модуль-контроль														Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1 (25 балів)						Змістовий модуль 2 (35 балів)									
T1	T2	T3	T4	T5	МК-1	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	МК-2		
2,5	5	2,5	5	5	5	5	2,5	5	5	2,5	5	5	5	40	100

T1, T2 ... T22 – теми змістових модулів

Основною формою підсумкового контролю знань з навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» є іспит. Метою іспиту є встановлення фактичної відповідності та оцінка рівня знань студентів вимогам програми дисципліни. Завданням іспиту є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни.

Іспит проводиться у формі комп'ютерного тестування, його тривалість – 60 хвилин, які відводяться на відповідь на 40 тестових запитань, кожне з яких оцінюється в 1 бал. Екзамен проводиться викладачем-лектором. Така форма контролю має низку переваг, а саме: 1) об'єктивність оцінки - суб'єктивний фактор практично виключено; 2) ефект масовості використання; 3) зручність фіксації, збереження і представлення результатів тестування, а також можливість їх автоматизованої обробки, включаючи ведення баз даних та статистичний аналіз; 4) інтегрованість (створення тестових завдань, які окрім текстового наповнення у питаннях та завданнях тестів дозволяють використовувати і візуальні ефекти); 4) диференційованість (тести містять завдання різного рівня складності); 5) індивідуалізація.

Відповідь студента оцінюється за шкалою 0-40 балів.

Місце і час оголошення результатів іспиту доводяться до відома студентів на початку іспиту. Результати іспиту та загальна підсумкова оцінка доводяться до студентів лектором.

Усі суперечливі питання щодо підсумкових результатів іспиту розглядаються і вирішуються спільно з екзаменатором, за незгоди студента - апеляційною комісією кафедри.

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власюк В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 384 с.
2. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 268 с.
3. Кухарська Н.О., Харічков С.К. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник. Х.: «Одісей», 2007. 456 с.
4. Михайленко О.Г. Посібник до вивчення дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України». 2-е вид., перероб. і допов. Д.: Видавництво «КИТ», 2017. 156 с.
5. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник / В. П. Галушко, Н. Є. Голомша, О. М. Файчук, О. В. Файчук. К.: НУБіП України, 2016. 447 с.
6. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник / Т.В. Андросова, Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко. Харків: «Видавництво Форт», 2013. 400с.
7. Новикова М.В. Міжнародна економічна діяльність України: курс лекцій. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. 116 с.
8. Черевань В.П., Румянцев А.П., Романенко Л.Ф. Міжнародна економічна діяльність: Навч. посібник. К.: Видавничий дім «Слово», 2003. 280 с.

9. Чернега О.Б., Маловичко А.С., Матвеева В.Ю. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2012. 544 с.
10. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б. Міжнародна економічна діяльність України: методичні рекомендації до семінарських та практичних занять для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки «Міжнародна економіка». Харків: Видавництво «Форт», 2014. 109 с.

8.2. Допоміжна

1. Гаврилюк О.В. Участь України у процесах глобалізації та регіоналізації. Глобалізація та регіоналізація: виклики для економіки України: колект. монографія / За заг. ред. В.Є. Лошенюка. Чернівці, 2010. С.45-136.
2. Гаврилюк О.В. Оцінка особливостей інтеграції України у світовий торговельний простір. Міжнародне економічне співробітництво регіонів України: стан та перспективи: колект. монографія / За заг. ред. В.Є. Лошенюка. Чернівці, 2015. С. 19-33.
3. Гаврилюк О.В. Аналіз ключових тенденцій розвитку зовнішньоторговельного співробітництва України в сфері послуг. Міжнародне економічне співробітництво регіонів України: стан та перспективи: колект. монографія / За заг. ред. В.Є. Лошенюка. Чернівці, 2015. С. 34-48.
4. Гаврилюк О.В., Остафі І.Ю. Особливості розвитку зовнішньої торгівлі України. Причорноморські економічні студії: Науковий журнал. 2020. Вип. 49. С. 9-15.
5. Гаврилюк О.В., Саїнчук Н.В., Дольний Ю.З. Тенденції та особливості прямого іноземного інвестування в економіку України. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського: Науковий журнал. Серія: Економіка і управління. 2020. Т. 31 (70). № 1. С. 1-7.
6. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3-тє видання перероблене та доповнене: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 432 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: кредитно-модульний курс: Навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової. Київ: ЦУЛ, 2010. 288 с.
8. Кухарська Н.О. Україна в сучасних інтеграційних процесах: Навч. посібник. Одеса: «Атлант ВОІ СОГУ», 2015. 186 с.
9. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: Монографія. К.: НІСД, 2018. 472 с.
10. Міжнародна економічна діяльність України: Методичні рекомендації щодо проведення семінарських занять і самостійної роботи / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»; Уклад. О. В. Костюк. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. 70 с.
11. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність. Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
12. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка: Підручник. 3-тє вид., перер. і доп. К.: Знання, 2008. 622 с.
13. Тюріна Н.М., Карвацка Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 408 с.
14. Україна і світ (країни/території світу, показники соціально-економічного розвитку, зв'язки з Україною, офіційні контакти): Навч. посібник / Д. Г. Кучеренко та ін.; ред. В. Є. Сахаров; Мін-во освіти і науки України, Нац. академія управління. К.: ЦУЛ, 2011. 416 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464;
4. Офіційний сайт Державної митної служби України. Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua>;

5. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку, торгівлі і сільського господарства України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>;
6. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua>;
7. Офіційний веб-сайт Державної служби експортного контролю України. Режим доступу: <http://www.dsecu.gov.ua>
8. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. Режим доступу: <http://www.mtu.gov.ua/>;
9. Офіційний сайт торгово-промислової палати України. Режим доступу: <http://www.ucci.org.ua/ua/main.html>;
10. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
11. Офіційний сайт Міжнародної торгової палати. Режим доступу: <http://www.iccwbo.org/>;
12. Офіційний сайт Європейського Союзу. Режим доступу: <http://www.europa.eu.int>
13. Офіційний сайт ЮНКТАД. Режим доступу: <http://www.unctad.org>
14. Офіційний сайт СОТ. Режим доступу: <http://www.wto.org>
15. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку. Режим доступу: <http://wdc.org.ua/uk/sustainabledevelopment/publications>.
16. Офіційна сторінка статистичної бази ООН. Режим доступу: <http://www.trademap.org>